

بررسی نگرش دانش آموزان در مورد تغذیه رایگان (۱)

تغذیه رایگان یکی از قدمهائی است که در جهت تامین نیازهای دانش آموزان برداشته شده و از سال ۳۴-۲۵۳۳ بطور گسترده در سراسر کشور به مرحله اجرا درآمده است بطوریکه همه روزه هزارها دانش آموز از آن بهره مند میگردند .

گروه تحقیق تلویزیون آموزشی درصدد برآمد که پژوهشی در مورد تغذیه رایگان انجام دهد و پس فرستی لازم را بدست آورد و با گزارش نتایج آن سهم خود را در انجام این طرح بزرگ ایفا نماید . (۲)

از آنجا که بیش از یکسال ونیم تا تاریخ انجام این پژوهش از اجرای تغذیه رایگان در آموزشگاههای کشور نمیگذرد و در گذشته نیز طرحی بدینصورت وجود نداشته و پژوهشی در این زمینه انجام نشده است نتوانستیم منابع و مآخذی بیابیم تا در این پژوهش از آنها باری گرفته و به آنها استناد نمائیم .

لازم به تذکر است که پژوهش انجام شده قدم کوچکی است که در این زمینه برداشته شده است با این امیدکه مقدمه ای برای پژوهشها و تحقیقات گسترده تری در آینده باشد .

۱- بدینوسیله از مسئولان تلویزیون آموزشی که همه گونه تسهیلات لازم را جهت انجام پژوهش فراهم نمودند صمیمانه سپاسگزاری مینمائیم . همچنین از مسئولان وزارت آموزش و پرورش ، روسا و کارکنان مدارس ، مراکز رادیو تلویزیون در استانهای مازندران ، آذربایجان غربی ، کرمانشاهان ، فارس و بلوچستان و سیستان ، واحد برنامه ریزی - کمیته پرورش اطلاعات رادیو تلویزیون ملی ایران - دانشجویانی که بعنوان پرسشگر با ما همکاری داشتند و تمام کسانی که در پژوهش مزبور با پژوهشگران تلویزیون آموزشی نهایت همکاری را نمودند تشکر میکنیم .

۲- شرح مفصل این پژوهش در گزارش مورخ ۲۵۳۵/۱/۱۵ که توسط تلویزیون آموزشی برای توزیع داخلی تهیه شد ذکر گردیده است .

هدف و روش پژوهش

هدف و روش پژوهش

هدف : بانوجه به هدف تعدیه رایگان که رفاه و بهزیستی دانش آموزان سراسر کشور است هدف اصلی این پژوهش نظر خواهی و سنجش نگرش (Attitude) دانش آموزان در مورد جنبه های کمی و کیفی تغذیه رایگان بوده است . با این امید که فرآمد پژوهش مزبور مسئولان امر را در جهت بهبود و هماهنگ نمودن طرح تغذیه بانیا زهای دانش آموزان یاری دهد .

فرضیه : نظر به اینکه پژوهشی قبلا " در این زمینه انجام نشده است اساسی جهت ساختن

فرضیه ها بصورت Alternative Hypotese

نداریم بنابراین فرضیه ها بصورت پرسشهای زیر مطرح میگردد .

۱- آیا هیچ تفاوت معنی داری بین دانش آموزان دختر و پسر دوره راهنمایی در نگرش آنها نسبت به تغذیه رایگان وجود دارد ؟

۲- آیا هیچ تفاوت معنی داری بین دانش آموزان شهری و روستائی دوره راهنمایی در نگرش آنها نسبت به تغذیه رایگان وجود دارد ؟

۳- آیا هیچ تفاوت معنی داری بین دانش آموزان استان مرکزی و سایر استانها در نگرش آنها نسبت به تغذیه رایگان وجود دارد ؟

۴- آیا هیچ تفاوت معنی داری بین مدارس گروه اول و مدارس گروه دوم دوره راهنمایی از هفت ناحیه آموزشی تهران در نگرش آنها نسبت به تغذیه رایگان وجود دارد ؟

۵- نگرش دانش آموزان بطور کلی در مورد تغذیه رایگان چگونه است ؟

توضیح آنکه هفت ناحیه آموزشی در تهران که در گروه نمونه قرار گرفته بودند بدو گروه تقسیم شده و مدارس نواحی ۲-۹-۱۵ و مدارس نواحی ۵-۶-۷ و ۱۳ با یکدیگر مقایسه گردیدند تا تفاوت نگرش دانش آموزان در نقاط مختلف تهران مورد سنجش و اندازه گیری قرار گیرد .

جهت سنجش فرضیه های مزبور از تست آماری مربع خی (Chi-Square Test)

استفاده گردید .

مطالعه مقدماتی (Pilot Study)

به منظور انجام مطالعه مقدماتی و تنظیم پرسشنامه‌ی دقیق ابتدا پرسشنامه‌ی تهیه شده و در اختیار ۳۵ نفر از دانش‌آموزان سالیهای اول ، دوم و سوم راهنمایی و براساس پاسخهای این گروه در پرسشنامه تغییرات و اصلاحات لازم بعمل آمد و فرم نهائی تهیه گردید .

ابزار پژوهش

در این پژوهش از پرسشنامه سازمان یافته Highly Structured Questionnaire و فرمولهای آماری استفاده شده است .

پرسشنامه :

فرم نهائی حاصل از مطالعه مقدماتی ، پرسشنامه سازمان یافته است که علاوه بر پرسشهایی در مورد نام و محل آموزشگاه ، سال تحصیلی و پرسشهایی از این قبیل حاوی ۲۴ سؤال درباره جنبه‌های مختلف تغذیه رایگان است که عبارت " ضمیمه این گزارش میباشد . لازم به تذکر است که جهت دریافت پاسخهای دقیقتر و جلب اطمینان دانش‌آموزان از پرسش در مورد نام آنها خودداری گردید .

برای آشنائی بیشتر با پرسشنامه چند سؤال از آن در اینجا نقل میگردد .

- ۱- آیا تغذیه رایگان شما را به مدرسه علاقمندتر کرده است ؟ بلی خیر
 ۲- آیا موادی که در تغذیه رایگان به شما داده میشود پاکیزه است ؟ بلی خیر
 ۳- آیا موادی که در تغذیه رایگان به شما داده میشود بکتواخت است ؟ بلی خیر
 ۴- آیا تاکنون از خوردن این مواد بیمار شده‌اید ؟ بلی خیر
 ۵- آیا وقت آن مناسب است ؟ بلی خیر

روش نمونه‌گیری

پس از انجام مطالعه مقدماتی و اصلاح پرسشنامه ، پژوهش اصلی آغاز گردید و جمعا ۲۶۶۱ دانش‌آموز ۳۹ مدرسه راهنمایی بطریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده و در این پژوهش شرکت جستند .

نظریه محدودیت وقت و امکانات ، مراجعه به تمام استانها و نظرخواهی از دانش‌آموزان سراسر کشور میسر نبود بنابراین به منظور جلوگیری از خطا (BIAS) تصمیم گرفته شد که از استان مرکزی و پنج استان دیگر بطریق تصادفی نمونه برداری گردد و در نتیجه استانهای زیر به قید قرعه انتخاب شدند .

۱-۱- سن مرکزی

۲- استان مازندران

۳- استان آذربایجان غربی

۴- استان کرمانشاهان

۵- استان فارس

۶- استان سیستان و بلوچستان

کوشش‌براین بود که از هراستان علاوه بر مرکز آن لاقلاً از یکی از روستاها نمونه برداری گردد تا نظرداش آموزش روستائی نیز مورد پرسش و سنجش قرار گیرد بنابراین در هریک از استانهای مذکور ، علاوه بر مرکز استان نقاط دیگری نیز مورد پرسش قرار گرفت و فقط در استان کرمانشاهان بعلت اشکالات اداری نمونه برداری از دانش آموزان روستائی ممکن نگردید .

سپس در هریک از شهرها و یاروستاهای مزبور مدارسی در سطوح مختلف از نظر جنس ، وضع اقتصادی و اجتماعی به قید قرعه انتخاب گردیدند .

بنابراین نمونه گیری بدین ترتیب انجام گرفت :

۱- انتخاب استان

۲- انتخاب شهر یا روستا

۳- انتخاب آموزشگاه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

آزمودنی‌ها

رساله جامع علوم انسانی

همانطور که قبلاً " گفته شد جمعا " تعداد ۲۶۶۱ دانش آموز دوره راهنمایی در سراسر کشور بطریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شده و در این پژوهش شرکت جستند .

توضیح آنکه چون دانش آموزان دوره راهنمایی در مقایسه با دانش آموزان دبستانی توانائی بیشتری در خواندن و نوشتن و درک مطلب دارند گروه نمونه از میان آنها انتخاب گردید .

تعداد دانش آموزان دوره راهنمایی هراستان که بعنوان نمونه در این پژوهش شرکت دارند بطور تقریبی متناسب با تعداد کل دانش آموزان دوره راهنمایی همان استان است .

از استان مرکزی جمعا " ۱۴۸۶ نفر دانش آموز در گروه نمونه قرار گرفتند که از این عده ۱۲۵۷ نفر از شهر تهران میباشد که به قید قرعه از هفت ناحیه از نواحی هفده گانه آموزش

و پرورش انتخاب شدند و مابقی از شهرهای کرج، ورامین و روستاهای استان مرکزی می‌باشند.

از استان مازندران تعداد نمونه ۳۶۱ نفر است که از این عده ۱۷۷ نفر شهری و بقیه یعنی ۱۸۴ نفر روستائی هستند. در استان آذربایجان غربی تعداد کل نمونه ۲۲۰ نفر است که از این عده ۱۵۰ نفر شهری و بقیه یعنی ۷۰ نفر روستائی می‌باشند. در کرمانشاهان بدلیلی که قبلاً "دکرفقط" از شهر کرمانشاه یک نمونه ۱۱۶ نفری برداشته شد. از استان فارس یک نمونه ۳۶۸ نفری برداشته شد که از این عده ۱۸۶ نفر از شهر شیراز و بقیه از شهرها و روستاهای استان مذکور هستند و بالاخره از استان سیستان و بلوچستان بعلت کمی تعداد دانش‌آموزان دوره راهنمائی یک نمونه کوچک ۱۱۰ نفری که ۷۷ نفر از زاهدان و بقیه از میرجاوه می‌باشند برداشته شد.

جمعاً از تعداد ۴۶۶۱ دانش‌آموز دوره راهنمائی که بعنوان آزمودنی در این پژوهش شرکت نمودند تعداد ۲۰۲۳ نفر آنها از شهرهای تهران، کرج، گرگان، رضائیه، کرمانشاه، شیراز و زاهدان و تعداد ۶۳۸ نفر آنها از ورامین، حیدرآباد، مامازند، نقی‌آباد، سرخنگلاته، فاضل‌آباد، کشتیان، میاوق، زرقان، یاجگاه و میرجاوه هستند و در دومین تفکیک این دو گروه با یکدیگر مقایسه گردیده‌اند.

لازم به تذکر است که در این پژوهش علاوه بر تقسیم بندی وزارت کشور در مورد شهرها و روستاها موقعیت جغرافیائی مدارس نیز در نظر بوده است بنابراین ورامین، میرجاوه و زرقان گرچه از نظر تقسیمات کشوری شهر محسوب میگردند ولی در اینجا روستا محسوب شده و با شهرها مقایسه گردیده‌اند زیرا موقعیت مدارس آنها با روستاها چندان تفاوتی نمی‌نمود. دانشجویانی که بعنوان پرسشگر در این پژوهش همکاری داشتند با معرفی قبلی تلویزیون آموزشی به هریک از آموزشگاه‌های منتخبه مراجعه کرده و در ابتدا توضیح لازم را در مورد هدف پژوهش و طرز پاسخگویی به پرسشنامه با اشاره به یک یک پرسشها می‌دادند و پس از آن پرسشنامهها توزیع و پاسخها جمع‌آوری می‌گردید.

برای پاسخ به این پرسشنامه هیچگونه محدودیت زمانی وجود نداشت.

نتایج کلی از فرآورده های پژوهش

تغذیه رایگان طرح جدیدی است که از سال تحصیلی ۳۴-۲۵۳۳ در مدارس کشور از دوره ابتدائی تا آخرین سال دوره راهنمایی بمرحله اجرا درآمد و هزاران کودک و نوجوان هر روز از آن بهره مند میگردند .

هر قدم نو و هر کار جدیدی بویژه طرح عظیمی که در آن مسئله حساسی چون تغذیه دانش آموزان مطرح باشد آسان نبوده و بالطبع با موانع و مشکلاتی روبرو خواهد شد . با پژوهش و بررسیهای گوناگون و نتایجی که بدست میدهد میتوان به نقاط ضعف و اشکالات پی برده و با در نظر گرفتن امکانات در رفع آنها اقدام نمود .

هدف از پژوهش انجام شده این بود که بانظر خواهی از خود دانش آموزان در مورد جنبه های کمی و کیفی تغذیه رایگان و تعبیر و تفسیر این نظریات مشکلات و موانع تاحدودی روشن گردد . به همین دلیل دانش آموزان دوره راهنمایی که در مقایسه با دانش آموزان دیگری که از تغذیه رایگان استفاده میکنند توانائی بیشتری در خواندن و نوشتن و درک مطلب دارند بعنوان آزمودنی انتخاب گردیدند و از آنها خواسته شد که با نهایت صداقت و بی نظری به پرسشنامه پاسخ دهند .

دانش آموزان گروه نمونه نهایت همکاری را با پرسشگران داشته و پرسشگران نیز کوشش نمودند که آنها را با چگونگی پژوهش آشنا نمایند تا پاسخها دقیقتر بوده و در تعمیم آن بتوان با قاطعیت بیشتری اظهار نظر نمود . با توجه به مبلغی که همه روزه صرف تهیه و توزیع مواد غذایی در مدارس میشود و باز با توجه به کوششی که مسئولان امر در تهیه و توزیع این مواد می نمایند و علاقهای که به کار و پیشبرد هدفشان دارند پژوهشهایی از این قبیل میتواند برخی از اشکالات را آشکار نماید و موثر واقع شود .

همانطور که در مقدمه متذکر شدیم پژوهش انجام شده قدم کوچکی است که در زمینه مزبور برداشته شده است با این امید که فرآمد آن بتواند موثر بوده و به مسئولین و اولیای امور در پیشبرد هدف و رفع مشکلاتشان یاری نماید .

نکته مهمی که باید در نظر داشت اینست که پاسخهای بدست آمده صرفاً " نظر دانش آموزان و به عبارت دیگر امری ذهنی است و ممکن است کاملاً " با رفتار عینی آنان تطبیق نکند . بعنوان مثال میتوان پرسش مربوط به دور ریختن مواد غذایی را در نظر گرفت .

درصد معینی از دانش آموزان اظهار میدارند مواد غذایی را بدور ریخته اند ولی سئوالی که پیش می آید این است که آیا واقعا " همان درصد و به تعداد دفعاتی که اظهار میدارند مواد غذایی را بدور ریخته اند یا خیر؟ منظور از آنچه گفته شد این است که این نوع مطالعه میتواند قدم اول و راهنمایی برای پژوهشهای عینیتز بعدی باشد. به این عبارت که میتواند نشان دهد چه نکاتی مهم است و چه نظریاتی از طرف دانش آموزان ابراز شده است که سنجش آنها بطور عینی تر ممکن است در بهتر ساختن تغذیه رایگان و پیشبرد هدفهای آن مفید واقع شود.

در این پژوهش ۲۶۶۱ نفر دانش آموز دوره راهنمایی سراسر کشور بطریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شده و به پرسشنامه پاسخ دادند.

پاسخها و تعبیر و تفسیر آماری آنها هر کدام جداگانه در گزارشی که به تاریخ ۳۵/۱/۱۵ توسط تلویزیون آموزشی منتشر شد ذکر شده است در اینجا فقط به ذکر نکات کلی حاصل از این پژوهش میپردازیم. (به جدول ضمیمه مراجعه شود).

بطور کلی اکثریت گروه نمونه از برنامه تغذیه رایگان اظهار رضایت می نمایند و با ادامه آن بطرز فعلی موافقند بویژه این رضایت در روستاها و " سایر استانها " بیشتر از شهرها و استان مرکزی دیده میشود. در مورد توجیه این مطلب میتوان گفت شاید تغذیه در روستاها و استانهای دیگر بهتر از شهرها و استان مرکزی انجام می پذیرد و یا اینکه دانش آموزان استان مرکزی و شهرها دارای امکانات بیشتری بوده و در نتیجه سطح توقعشان نیز بالاتر است. از پاسخ به پرسشهای ۷ تا ۱۳ چنین استنباط میشود که بیشترین شکایت در مورد یکنواختی تغذیه رایگان است بطوریکه حدود نیمی از کل گروه نمونه در این مورد اظهار ناراضی می نمایند.

اقلیتی از دانش آموزان مواد تغذیه رایگان را مانده (تقریبا " ۲۷%) و فاسد (تقریبا " ۱۸%) می دانند ولی بعلت اهمیت موضوع از نظر بهداشتی همین درصد نسبتا " کم نیز قابل توجه است و باید بطریق عینیتز در مورد صحت نظر دانش آموزان بررسی نمود.

یادآور میشود که شکایت در مورد یکنواختی در روستاها و استان مرکزی و در مورد فساد و ماندگی در شهرها و استان مرکزی بیشتر دیده میشود. همچنین دختران دانش آموز از یکنواختی و پسران از فساد مواد غذایی بیشتر اظهار ناراضی نموده اند بنابراین چنانچه

بتوان با در نظر گرفتن امکانات و کیفیت مواد غذایی تنوع بیشتری در این مواد بوجود آورد، مسلماً رضایت بیشتری جلب میگردد.

تقریباً ۶۳٪ از کل دانش آموزان اظهار میدارند که در مواردی مواد غذایی را بدور ریخته اند ولی خوشبختانه اکثریت این عده فقط از یک تا سه بار این مواد را بدور ریخته اند. دلایلی که دانش آموزان بیشتر در این مورد ذکر کرده اند به ترتیب فراوانی عبارتست از: بدمزه بودن، دوست نداشتن، خراب بودن، ناسالم بودن و مانده بودن. بطور کلی ۲۷٪ از کل نمونه به دلایل مربوط به مزه و مطبوعیت و ۲۰٪ به دلایل مربوط به ماندگی و فساد مواد غذایی را بدور ریخته اند. پاسخ دانش آموزان به پرسش ۲۱ که سؤال میکند "آیا تاکنون از خوردن این مواد بیمار شده‌اید؟" موید این مطلب است. تقریباً ۲۶٪ از دانش آموزان گروه نمونه به این پرسش پاسخ مثبت داده اند گرچه اکثریت بزرگی از آنها اظهار میدارند که فقط یک یا دو بار بیمار شده اند. این نکات بسیار اساسی است و پیشنهاد میشود که مورد توجه دقیق قرار گیرد زیرا اگر بتوان مزه و مطبوعیت را نادیده گرفت بهیچوجه نمیتوان ماندگی و فساد مواد غذایی را کم اهمیت انگاشت زیرا علاوه بر ایجاد مشکلات بهداشتی، درجهتی کاملاً "خلاف هدف والای تغذیه رایگان" خواهد گذارد. بهرحال پژوهش عینیتر درباره درجه صحت نظر دانش آموزان در این موارد از نظر تامین اهداف تغذیه رایگان و بهداشت و سلامت دانش آموزان کاملاً اساسی است. نکته دیگر اینکه نامطبوع بودن و یا ماندگی و فساد مواد غذایی همانطور که مشاهده شد ممکن است موجب بدور ریختن آن شود که اصراف در مواد غذایی و صرف بودجه بدون حصول هدف مطلوب است.

اکثریت دانش آموزان حدود (۵۸٪) اظهار میدارند که تاکنون اتفاق نیفتاده است که مواد تغذیه رایگان به آنها نرسیده باشد ولی در مقابل گروهی نیز (۴۱٪) اظهار میدارند که در مواردی مواد تغذیه رایگان بآنها نرسیده است (پرسش ۱۹). ۵۶٪ از این عده که ۲۳٪ کل گروه نمونه میباشند میگویند که بیشتر از سه بار مواد غذایی بآنها نرسیده است. بویژه تفاوت شهرها و روستاها (۴۷٪ در مقابل ۲۲٪) و استان مرکزی و سایر استانها (۵۷٪ در مقابل ۲۰٪) در این مورد قابل توجه است. بعبارت دیگر درصد بیشتری در شهرها و استان مرکزی در مقایسه با گروههای مقابل از این امر اظهار نارضائی مینمایند. امید است که با تجربه بیشتری که در امر توزیع مواد تغذیه رایگان حاصل شده است این مشکل تقلیل یافته باشد. در مورد مواد مورد علاقه دانش آموزان چنین بنظر میرسد که ساندویچ در تمام گروهها

بیشتر از تمام خوراکیهای دیگر مورد علاقه است و بین ۴۳٪ تا ۶۹٪ از دانش آموزان در گروههای مختلف ساندویج را انتخاب کرده اند. با وجود این تفاوتی نیز از نظر ترجیح مواد غذایی خاص بین گروههای مختلف مشاهده میشود. بطوریکه عدد زیادی از دانش آموزان "روستاها" و "سایر استانها" تخم مرغ و میوه را ترجیح میدهند در حالیکه در استان مرکزی و شهرها چپیس را انتخاب کرده اند. بنابراین شاید بتوان با در نظر گرفتن نقطه جغرافیائی، وضع آب و هوا و میل و رغبت دانش آموزان همچنین با در نظر گرفتن کیفیت مواد غذایی از این اطلاعات استفاده نموده و موادی را انتخاب کرد که بیشتر موجب جلب رضایت گردد.

کمیت مواد غذایی موضوع دیگری است که جلب توجه مینماید و گرچه اکثریت گروه از کمیت مواد تغذیه رایگان اظهار رضایت نموده اند ولی ۳۷٪ نیز این مواد را کافی نمی دانند از جمله درصد بیشتری از پسران گروه نمونه در مقایسه با دختران از کمیت مواد غذایی اظهار نارضائی نموده اند. با توجه به آنچه که در بالا در مورد ترجیح ساندویج بر سایر مواد غذایی گفته شد شاید توزیع ساندویج لااقل در بعضی از روزها جلب رضایت بیشتر هم در مورد نوع مواد و هم در مورد کمیت بنماید.

اکثریت بزرگی از دانش آموزان (حدوده ۷٪) از وقت تغذیه رایگان اظهار رضایت مینمایند و این رضایت بیشترین دختران، روستائیان و دانش آموزان "سایر استانها" بچشم میخورد. در بین کسانی که وقت تغذیه را مناسب نمی دانند اولین انتخاب ساعت ۹ و سپس ساعت ۱۱ صبح بوده است. بنابراین چنین بنظر میرسد که وقت فعلی مناسب و بیشتر مورد نظر دانش آموزان باشد.

در مورد سرویس تغذیه رایگان حدود ۶۳٪ اظهار رضایت نموده اند و در روستاها و سایر استانها بیش از شهرها و استان مرکزی این رضایت بچشم میخورد. اقلیتی (حدود ۳۶٪) بویژه در شهرها و استان مرکزی از سرویس تغذیه رایگان رضایت ندارند. با توجه به اینکه نه تنها خود مواد غذایی بلکه چگونگی سرویس آن نیز در ایجاد میل و رغبت و همچنین سلامت و بهداشت دانش آموزان موثر میباشد لازم است که باین نکته نیز توجه لازم مبذول گردد.

امید است نکاتی را که متذکر شدیم و نتایج پژوهش، مورد توجه مقامات مسئول قرار گیرد و پژوهش حاضر بتواند نقشی در پیشبرد هدفهای تغذیه رایگان و رفاه و بهزیستی دانش آموزان داشته باشد.

جدول دروس با مشخصات به دستوری ۱ تا ۲۴ (بررسیهای ۱ تا ۱۹)

جدول

ت.م	بازرسی ۱		بازرسی ۲		بازرسی ۳		بازرسی ۴		بازرسی ۵		بازرسی ۶		بازرسی ۷		بازرسی ۸		بازرسی ۹		بازرسی ۱۰		
	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	م	ت	
۱	۱۱/۵۰	۲۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۱/۵۰	۲۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۱/۵۰	۲۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۱/۵۰	۲۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۱/۵۰	۲۰/۱	۱۳/۸/۱
۲	۴/۳۱	۱۱/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۴/۳۱	۱۱/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۴/۳۱	۱۱/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۴/۳۱	۱۱/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۴/۳۱	۱۱/۱	۱۳/۸/۱
۳	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۳/۸/۱
۴	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۵	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۶	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۷	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۸	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۹	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱
۱۰	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱	۱۰/۱	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۸/۱

ت = تعداد
م = دروس

پیشنهادها

با در نظر گرفتن این نکته که تهیه مواد غذایی و توزیع آن به سراسر کشور کار آسانی نبوده و مستلزم صرف وقت و کوشش بسیار می باشد و تاکنون نیز مسئولین امر نهایت کوشش را در این مورد نموده اند و با تصدیق این مطلب که دست یابی به رضایت کامل میلیونها دانش آموز با خصوصیات جسمانی و روانی متفاوت غیر ممکن است بر اساس پژوهش انجام شده نکات زیر پیشنهاد میگردد:

- ۱- توجه خاص به تازگی و بهداشت مواد غذایی.
- ۲- توجه بیشتر به مطبوعیت و تنوع مواد غذایی با در نظر گرفتن امکانات.
- ۳- نظم بیشتر در توزیع مواد غذایی به نقاط مختلف.
- ۴- در نظر گرفتن میل و سلیقه دانش آموزان نواحی مختلف در تهیه مواد غذایی در تناسب با شرایط اقلیمی آن منطقه.
- ۵- نظرخواهی از معلمین و روسای مدارس و مسئولان امر و بی بردن به مشکلات آنها.
- ۶- پژوهش در سطوح دیگر تحصیلی.
- ۷- کاربرد روشهای دیگر پژوهشی در این مورد.
- ۸- پژوهش عینی در مورد نکات اصلی منتج از این پژوهش از قبیل موضوع آلودگی و فساد مواد غذایی.
- ۹- انجام پژوهش در صورت امکان با دو گروه آزمایشی و گواه و بررسی رابطه تغذیه رایگان با میزان پیشرفت تحصیلی و سلامت دانش آموزان.
- ۱۰- تکرار پژوهش فوق با نمونه دیگری از دانش آموزان و مقایسه نتایج حاصل / ج